

судовими, соціальними та медичними працівниками в дружньому для дитини середовищі – окремому облаштованому для цих цілей приміщенні.

У різних національних контекстах створено різні типи послуг за моделлю Барнахус, залежно від правових систем, соціальних структур, культурних традицій та професійної практики.

Пілотний проект Барнахус має забезпечити дотримання найкращих інтересів усіх дітей і гарантувати виконання належної правової процедури.

### **Список використаних джерел:**

1. Модель Барнахус: комплексний підхід до захисту прав дитини, яка зазнала насильства (22.07.2020). URL: <https://www.prostir.ua/?news=model-barnahus-kompleksnyj-pidhid-do-zahystu-prav-dytyny-yaka-zaznala-nasylstva>
2. Що таке Барнахус, і як він працює. URL: <https://childhub.org/uk/promising-child-protection-practices/shcho-take-barnahus-i-yak-vin-pracyuie>

## **ГЕНДЕРІ СТЕРЕОТИПИ, ЯК ПРИЧИНА ВЧИНЕННЯ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА**

**Неля ЛЯХ**, старший викладач кафедри поліцейського права Національної академії внутрішніх справ

Питання гендерної рівності на сьогодні є дуже актуальним. Часто гендерна нерівність є причиною гендерного насильства (насильства за ознакою статі), в тому числі домашнього насильства. Гендерні стереотипи закладені глибоко у свідомості суспільства, його звичаях, системах норм та правил. Вони передаються з покоління до покоління та передбачають різні соціальні ролі для чоловіків та жінок, розглядаються як єдино правильна модель поведінки. Вважається, що чоловік має займати активну та навіть агресивну модель поведінки, а жінка покірну та поступливу позицію. З дитинства хлопчиків навчають наполягати на своєму, вміти відстоювати власні інтереси, тоді як дівчатам прививають здатність пристосування, терпіння, покірність, вміння поступатись власними інтересами заради інших. За чоловіками закріплюється роль годувальника родини, а на жінок покладаються обов'язки щодо ведення господарства та догляду за дітьми. Результатом такого негативного гендерного впливу традиційної сім'ї на виховання дитини є невтішна статистика вчинення домашнього насильства. Патріархальний тип родини, що переважає у нашій країні, виправдовує насильство над жінкою та створює перешкоди у подоланні цього негативного явища, яке може відбуватись як у бідній так і у заможній родині.

В той же час насильство над жінками вже давно вийшло за межі суто сімейних відносин та активно поширилось на усі сфери життя, тому ця

проблема потребує загальної уваги та дієвих кроків з боку держави у її подоланні.

У сучасному світі жінка вимушена поєднувати виконання професійних обов'язків з домашніми турботами, тобто фактично працювати у «дві зміни». Тому здебільшого жінка обирає менш оплачувану роботу, але з більш гнучкими графіком, оскільки є багато обов'язків, які чомусь вважаються лише жіночими. Якщо ж у відпустку з догляду за дитиною піде батько, суспільство вважатиме, що з цим чоловіком щось не гаразд. До того ж, часто при прийомі на роботу до жінок пред'являються такі вимоги, як вік, зовнішні дані, хоча робота, яку пропонується виконувати, абсолютно не потребує таких характеристик.

Незважаючи на те, що Конституція гарантує громадянам рівні права та свободи незалежно від статі та передбачає наданням жінкам рівних з чоловіками можливостей у громадсько-політичній і культурній діяльності, здобутті освіти і професійній підготовці, праці та винагороді за неї, передбачає встановлення спеціальних заходів щодо охорони праці і здоров'я жінок, пенсійні пільги, створення умов, які дають жінкам можливість поєднувати працю з материнством, правовий захист, матеріальну і моральну підтримку материнству [1], вони в багатьох випадках носять декларативний характер.

Проведене в Україні опитування серед роботодавців [2] показало, що діючи в умовах жорсткої ринкової конкуренції (особливо власники приватних підприємств), не надто бажають приймати на роботу жінок оскільки вважають, що на них необхідно витрачати більше фінансових ресурсів у зв'язку з вагітністю, декретною відпусткою, хворобою дитини, правом жінки на скорочений робочий день, отримання соціальної допомоги на дитину тощо. Тому перевага при підборі персоналу у більшій мірі надається саме чоловікам. Ще одним стереотипом є «традиційно жіночі та чоловічі» види трудової діяльності. Законодавчі акти, які гарантують рівноправність чоловіків та жінок, не можуть забезпечити подолання гендерної професійної сегрегації, тому важливим є не стільки її усунення, скільки запобігання проявів дискримінації.

Говорячи про *гендерні стереотипи* можна визначити, що це стійкі, стереотипні уявлення суспільства щодо того, якими мають, або, навпаки, не мають бути представники того або іншого гендеру — жінки та чоловіки.

Науковці умовно розподіляють всі гендерні стереотипи на три групи [3]. *Перша група* стереотипів – це уявлення про психологічні риси та якості особистості чоловіків та жінок и «masculine – feminine». Відповідно до цього чоловіки та жінки є протилежностями один до одного. Чоловікам присвоюється активне, творче начало, здатність вирішувати проблеми, їх наділяють здатністю логічно мислити, приписують високий рівень компетентності. Натомість жінкам делегують – природно-репродуктивне начало, тому жінка повинна бути покірною, залежною, емоційною. *Друга група* стереотипів – це соціальні начала, вона закріплює професійні ролі

чоловіків і жінок. Для жінки головними ролями є сімейні (матері, господині, дружини), чоловіків натомість наділяють професійними ролями (чоловік повинен збудувати кар'єру, забезпечувати родину, обзаводитись соціальними контактами). *Третя група* гендерних стереотипів – це стандартизовані уявлення, що пов'язані з відмінностями у змісті праці – жіночої та чоловічої. Жінка зазвичай може розраховувати на ринку праці на посади у сфері виконавчої та обслуговуючої праці (в сфері освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, торгівлі). Тоді як чоловік може розраховувати на пристойну посаду у сфері інструментальної та творчої праці. Всі стереотипи тісно переплетені між собою, міцно закріпили свої позиції в суспільстві, мають вагомий вплив на нього і тому дуже важко піддається коригуванню.

### **Список використаних джерел:**

1. Конституція України прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1996, № 30, ст. 141.
3. Центр перспективних соціальних досліджень Міністерства праці та соціальної політики України та НАН України. Електронний ресурс. Режим доступу :[ <http://cpsr.org.ua>].
4. Гендерні стереотипи та ставлення громадськості до гендерних проблем в українському суспільстві: колективна. монографія ; під заг. ред. Ю. І.Саєнко / Проект розвитку ООН. К.: Центр соціальних експертиз Інституту соціології НАН України, 2007.144 с.

## **ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА ВІДНОСНО ДІТЕЙ**

**Ніна СЕМІКОП**, інспектор відділу ювенальної превенції Управління превентивної діяльності Головного управління Національної поліції в Одеській області, аспірант Одеського державного університету внутрішніх справ

За даними ООН в 2020 році у світі спостерігається зростання випадків домашнього насильства, в тому числі і щодо дітей. Почастішали випадки домашнього насильства і в Одеському регіоні. Так, за результатами статистичного аналізу та моніторингу заходів реагування Національної поліції України в Одеській області станом на 01.11.2020 року працівниками територіальних підрозділів поліції за ст. 173-2 КУпАП було складено 7472 адміністративних протоколи відносно дорослих та 27- відносно дітей. Усього з початку року до територіальних відділів поліції Одеської області надійшло 18139 повідомлень про факти домашнього насильства, в тому числі безпосередньо від дітей – 86, з них 53 – від дівчаток. Працівниками ювенальної превенції секторів превенції відділів поліції Одеської області